

Oponentní posudek na bakalářskou práci Milana Maděry *Česká a slovenská sociální demokracie : komparace role ČSSD a SMĚR-SD ve stranickém systému.*

Téma je zajímavé, základní cíl legitimní, komparativní výzkumná design vhodný. V řešení práce nicméně spatřuji dva větší problémy.

První problém vidím v příliš mnoha teoriích. Jistě, spojovat dohromady různé teoretické přístupy je legitimní a potenciálně velmi přínosné. Přístupy ovšem musí být spojeny funkčně, musí se opravdu doplňovat a spojení musí přinášet novou kvalitu, které není možné docílit aplikací každého z nich zvlášť. A to tím spíše, děje-li se tak na relativně malém prostoru, v němž hrozí, že ani jedna teorie nebude aplikována opravdu dobře. Autor zde však jako by spíše chtěl ukázat, co všechno lze na dané téma aplikovat. Použil dvě skupiny teorií (teorie štěpení a typologie politických stran), které spolu souvisí jen volně – proč byly zvoleny vlastně právě tyto dvě? –, přičemž aplikaci první je poněkud problematická a pro aplikaci druhé už se mu nedostalo sil.

Základní úhel autorova pohledu je stranicko systémový a je spojen teorií štěpení a politických dělení. Tomu odpovídá název práce, vymezení v úvodu (s. 11), částečně výzkumná otázka (s. 12), v každém případě hypotéza (s. 12) a závěr (s. 72). Vedle toho stojí teorie catch-all party – její pregnantní aplikaci podle mě navíc velkým soustem i sama o sobě –, s níž ale autor nepočítá v hypotéze, v závěru ji zmiňuje jednou větou a jež hledí na strany jako na aktéry vybavené určitými individuálními charakteristikami primárně organizační povahy a z větší části vnitrostranickými (ještě podivnější v této souvislosti je, že autor se komparace ČSSD a SMĚR v tomto směru explicitně zřiká (s. 12) – snad to bude nějaký omyl).

Současně, zdůraznil-li jsem, že spojení teorií musí být funkční, musím se pozastavit na otázkou kompatibility jednotlivých částí teorií štěpení. Ve vztahu k tomuto tématu můžeme zvolit dvojí cestu. Jednou možností je, že objevujeme strukturální štěpení a v závislosti na nich sledujeme vznik politických stran a jejich etablování. Druhou možností je, že štěpení chápeme jako prosté postižení politického konfliktu, neřkuli nástroj v tomto konfliktu a sledujeme třeba, v jakých oblastech se politický konflikt odehrává, nebo jak se političtí aktéři snaží určitá štěpení vytvořit a jiná utlumit. Každý z těchto přístupů vyžaduje odlišný způsob dokládání. Zatímco pro první je klíčové odhalit strukturální štěpení (např. studovat a empiricky dokumentovat hospodářskou a sociální strukturu dané země), u druhého je na místě sledovat způsob, jakým o politickém konfliktu hovoří sami jeho aktéři (např. na čem politická strana ve svých programových dokumentech staví rozdíl mezi ní a konkurenční stranou).

Autor však spojuje obě možnosti dohromady a potenciální napětí jako by si neuvědomoval. Klasickou teorii štěpení představuje Rokkan, jak jej autor parafrázuje s Klímou. Poněkud inkohorentní spojení klasického rokkanovského a konstruktivistického pojetí představuje Hlouškova a Kopečková teze o specifických štěpeních. Kitscheltova teorie politických dělení je v tomto smyslu spíše na konstruktivistické straně pole. Kterou perspektivu autor nakonec používá není zcela jasné, sám to neříká, nebo alespoň ne dost jasně. Já se domnívám, že nejvýraznější je využití té nejméně šťastné, teorie Hlouškovy a Kopečkovy.

Druhý problém vidím v empirické části. Zatímco na třiceti stranách podává autor deskripci vývoje ČSSD a SMERu – z větší části sled voleb, výměn předsedů a selektivního popisu vnitrostranických proměn viděných zvenku plus dvě kratší pasáže všeobecných informací o ideovém zázemí –, vlastní jádro práce, totiž aplikace teorie, je oproti deskriptivní části třetinového rozsahu. Myslím, že autor neměl oddělovat deskriptivní část a část analytickou,

nýbrž měl postupovat tak, jak rámcově postupoval v první části kapitoly 3.2., tedy strukturovat empirickou část podle ověřovaných nebo dokazovaných charakteristik. Ještě podstatnější ale je, že autor vlastně nedokazuje, spíše konstatuje. Jestliže v případě štěpení či politických dělení může jít o vysvětlení výkladem, interpretací, v případě teorie catch-all je operacionalizace (stanovení kritérií a jejich smysl ve vztahu k teoretickým implikacím) naprosto nezbytná a nelze ji nahradit nesoustavnými dojmy opřeny o naprosto nedostatečnou heuristickou základnu (dvě strany kap. 4.2. a dvě strany kap. 3.1.3. a 3.2.3.).

Práci navrhuji hodnotit známkou 3.

Martin Polášek
10.9. 2012